

LIBRIS

We know

books

GIANNI RODARI AVENTURILE LUI CEPELICĂ

Ilustrații de Manuela Santini

Traducere din italiană de Smaranda Bratu Elian

HUMANITAS
JUNIOR

CUPRINS

Capitolul 1

Lămâie pe bățatură-i călcat de Cepeloi împins dinapoi 5

Capitolul 2

Cum și în ce fel își construi căsuța Dovlecel 11

Capitolul 3

Cugetă Miriapod: e vai și-amar să-ți duci copiii la cizmar! 21

Capitolul 4

Jăvroi cel cumplit de Cepelică umilit 25

Capitolul 5

Stimați hoți, înainte să intrați, la sonerie rogu-vă sunați. 30

Capitolul 6

Baronul Portocală cu Fasoloi-cară-burtoi. 35

Capitolul 7

Cireșel, prima dată pentru el, se revoltă
pe domnu' Pătrunjel. 43

Capitolul 8

Ce boală urâtă, vezi bine, să n-ai prietenii cu tine! 50

Capitolul 9

Șoarecele comandant de răs se face, lui Pătlăgică
mult altceva îi place 54

Capitolul 10

O cârțiță exploratoare și o nefericită urmare 61

Capitolul 11

Aici se va vedea cum că Păllăgică
cu ciorapi dormea. 71

Capitolul 12

Nu-i călău să nu pață necaz când de mustăți
îl trage pe Praz. 78

Capitolul 13

Mazăre, fără să vrea, lejer îl face scăpat pe cavaler 84

Capitolul 14

Domnu' Mazăre e spânzurat,
dar în rai tot n-a intrat 88

Capitolul 15

Explicație aferentă la situația precedentă 91

Capitolul 16

Aventuri c-un detectiv de soi și c-un copoi
la minte deloc vioi. 95

Capitolul 17

Cepelică se împrietenește cu un urs
ce nu glumește 110

Capitolul 18

Un elefant mare figură și o focă rea de gură 116

Capitolul 19

Unde se descrie un tren ciudat și o călătorie 123

Capitolul 20

Grație unui baron și unui băgăreț e invadat
castelul cel semeț. 130

Capitolul 21

Ducele un es-o-es lansează, contesele
cu fum se camuflează 136

Capitolul 22

Baronul fără aripi zboară și douăzeci
de generali doboară 143

Capitolul 23

Domnu' Mazăre mai face o ticăloșie, Cepelică ajunge iar la pușcărie	148
--	-----

Capitolul 24

Serviciul poștal dă de un hop din pricina păianjenului șchiop	154
--	-----

Capitolul 25

Din a găinii lăcomie căzu poștașul la datorie	158
--	-----

Capitolul 26

La urmă gardienii, netoții, ajung să fugă, vai!, cu toții	166
--	-----

Capitolul 27

Caii sunt primii care fug, apoi și prințul, tăvălug.	173
--	-----

Capitolul 28

Pătlăgică pune taxă pe furtună și pe ceață împreună.	176
--	-----

Capitolul 29

În care legile naturii, de frică, Lămâie nu le mai aplică.	183
--	-----

Capitolul 30

Un final strălucitor cu Pătrunjel îngrijitor	190
--	-----

CAPITOLUL 1

Lămâie pe bătătură-i călcat
de Cepeloi împins dinapoi

Cepelică era băiatul bătrânului Cepeloi și mai avea șapte frați acasă: Cepușor, Cepușcă, Cepilă și așa mai departe, nume cât se poate de nimerite pentru odraslele unei familii de cepe. Acum, nimic de zis, erau cu toții oameni tare cumsecade, doar că din cale-afară de ghinionști, sărmanii de ei.

Parcă ce poți să-i faci? Când te naști ceapă, ai lacrimile la purtător.

Cepeloi locuia cu tot familionul într-o coșmelie de lemn, doar olecuță mai mare decât o ladă cu verdețuri de pe taraba unui zarzavagiu. Când se întâmpla să se abată pe lângă casa lor vreun bogătan, acesta îndată strâmba din nas de dezgustat ce era:

— Vai, dragă, trăsnește a ceapă de-ți mută nasul! spunea fiecare și-i poruncea vizitiului să dea bice Castraveților.

Într-o bună zi, în satul acestor sărmani ajunsese vestea că are să treacă pe-acolo chiar guvernatorul ținutului, însuși prințul Lămâie, iar dregătorii de la curte se dădeau de ceasul morții de îngrijorați ce erau:

— Ce-o să zică Alteța sa când o să-i ajungă la augustele nări duhoarea sărăntocilor ăstora?

— Ce-ar fi să-i stropim cu parfum? propuse Marele Șambelan.

Nici una, nici două, o duzină de Lămâiași primi ordinul să se ducă să-i parfumeze pe amărășteni. Așa stând lucrurile, aceștia își

lăsară acasă spadele și puștile, și luară în cârcă ditamai bidoanele cu apă de colonie, cu parfum de violete și esență de trandafiri bulgărești, cum alta pe lume nu mai găsești.

Cepeloi cu droaia de copii și cu toate rubedeniile fură scoși din cocioabele lor, puși cu spatele la zid și stropiți cu parfum din cap până-n picioare, de ajunseră ciuciulete, drept care Cepelică se alese, pe deasupra, și cu un guturai.

Deodată, văzduhul vui de sunet de trâmbiță, și își făcu apariția guvernatorul în carne și oase, cu un întreg alai de Lămâioți și Lămâiași după el. Prințul Lămâie era îmbrăcat din creștet până-n tălpi în veșminte galbene, iar în vârful tichiei, tot galbenă și aceasta, îi atârna un clopoțel de aur. În schimb, Lămâioții de rang înalt aveau la tichie câte un clopoțel de argint, iar Lămâiașii cu grade mici, câte un clopoțel de bronz. Laolaltă ofereau un concert nemai-auzit, și tot poporul dădea fuga la porți ca să-i vadă.

— Trece fanfara! striga mulțimea.

Dar nici vorbă de vreo fanfară.

Cepeloi și Cepelică nimeriseră, cum, necum, chiar în rândul din față, așa că încasau în spinare toate ghionturile și toate șuturile celor din spate. Bietul bătrân se întoarse și începu să strige la ei:

— Dați-vă înapoi, oameni buni!

Auzind una ca asta, prințului Lămâie îi cam sări muștarul. Se proțăpi dinaintea lui Cepeloi, țeapăn pe picioarele lui strâmbe, și-i trase un perdaf de toată frumusețea:

— De ce tot strigi „dați-vă înapoi“? Nu-ți convine, poate, că supușii mei credincioși ies să mă întâmpine cu aplauze și ovații?

— Alteță, îi șopti la ureche Marele Șambelan, insul ăsta îmi pare un răzvrătit primejdios, ar fi bine să nu-l scăpăm din ochi.

Pe dată un gardian aținti asupra lui Cepeloi un ocean făcut anume pentru ținerea sub supraveghere a răzvrătiților, căci fiecare gardian avea unul în dotare.

Bietul Cepeloi se făcu verde și-l luă tremuriciul.

— Luminăția ta, îngăimă el, mă înghiontesc și pe mine din spate.

— Și bine fac! tună prințul Lămâie. Chiar așa, foarte bine fac!
Atunci Marele Șambelan se întoarse către mulțime și vorbi astfel:

— Prea iubiți supuși, Alteța sa vă mulțumește pentru dragostea pe care i-o arătați înghesuindu-vă spre a-i ieși în întâmpinare. Înghesuiți-vă, stimați cetățeni, și înghionțiți-vă cât mai tare!

— Dar o să ne bulucim peste Domnia voastră! îndrăzni să deschidă gura Cepelică.

Scurt, un gardian îl și aținti pe micul limbut cu ocheanul, în câț sârmanul băiat socoti că-i mai înțelept s-o șteargă de-acolo; așa că se strecură printre picioarele mulțimii și o luă la sănătoasa.

La început curioșii nu se îmbulzeau prea tare, ca să nu fie călcați în picioare și storciți, însă Marele Șambelan le aruncă niște priviri atât de crunte, încât gloata prinse să se vâlurească mai ceva ca apa într-un ciubăr. Și unde nu începură să se împingă cu atâta forță, încât Cepeloi ateriză drept pe picioarele prințului Lămâie. Cu acest prilej, Înălțimea sa văzu în plină zi toate stelele verzi de pe cer, și asta fără ajutorul astronomului Curții. Zece Lămâiași săriră toți ca unul asupra bietului Cepeloi și-i puseră cătușele.

— Cepelică! Cepelică! striga disperat bătrânul, în vreme ce Lămâiașii îl târau de-acolo.

Dar în clipa aceea Cepelică era deja departe.

Așa cum se întâmplă în asemenea împrejurări, mulțimea strânsă la fața locului începuse să-și dădea cu părerea despre eveniment, de-ai fi zis că toți văzuseră exact ce se întâmplase, ba încă și ceva pe deasupra.

— Noroc că l-au arestat: se pregătea să-l înjunghie pe Înălțimea sa!

— Fugi de-aici, avea o mitralieră în buzunarul de la spate!

— În buzunar? Fii serios, asta chiar că-i gogonată!

— Păi n-ai auzit împușcăturile?

La drept vorbind, se auziseră pocnete, dar nu erau de la împușcături, ci de la focurile de artificii în cinstea prințului Lămâie. Lumea însă se sperie în asemenea hal, încât o rupse la fugă care-ncotro.

Cepelică ar fi vrut să le spună oamenilor că tatăl lui n-avea în buzunar decât un chiștoc de țigară, dar se gândi că oricum n-o să se uite nimeni în gura lui. Bietul Cepelică! I se păru atunci că nu mai vede bine cu ochiul drept: de fapt era o lacrimă care ținea cu tot dinadinsul să iasă la lumină.

— Proasto! o certă Cepelică, strângând din dinți ca să-și dea curaj.

Lacrima se sperie și făcu stânga-mprejur.

* * *

Ce s-o mai lungim, Cepeloi fu condamnat la închisoare pe viață, ba chiar și la închisoare după moarte, pentru că temnițele prințului Lămâie aveau fiecare cimitirul ei.

Cepelică se duse să-și viziteze tatăl la închisoare. Îl îmbrățișă, zicând:

— Săracu' de tine, tăicuță! Te-au aruncat în temniță ca pe un răufăcător, laolaltă cu toți tâlharii!

— Dragul tatei, nu gândi așa, îi spuse drăgăstos bătrânul. În temniță sunt aruncați și oameni de toată isprava.

— Și-atunci ce-au făcut de-au ajuns aici?

— Nimic. Tocmai de-asta se află în temniță. Prințului Lămâie nu-i plac oamenii cumsecade.

Cepelică nu înțelegea nici în ruptul capului ce vrea să spună bătrânul Cepeloi:

— Adică e o cinste să stai la închisoare?

— Uneori da. Închisorile sunt făcute pentru hoți și ucigași, dar, de când e la putere prințul Lămâie, cine fură și omoară e primit la curte, iar în temniță ajung cetățenii cinstiți.

— Eu vreau să fiu un cetățean cinstit, zise Cepelică, dar nu vreau să intru la pușcărie. Ba o să intru, dar ca să vin să vă eliberez pe toți, așa să știi!

În clipa aceea un Lămâiaș urâcios îi anunță că vizita se terminase.

— Cepelică, spuse sărmanul condamnat, tu ești mărișor de-acum și poți să-ți porți singur de grijă. De mama și de frățiorii

LEBRIS We know books

tăi o să aibă grija unchiu-tu Ceapă. Dorința mea cea mai mare e ca tu să-ți iei lucrurile și să pleci în lumea largă ca să înveți.

— Cum așa, tată, când eu n-am nici cărți și nici bani să mi le cumpăr?

— N-are nicio importanță. O să studiezi o singură materie: pe ticăloși. Când o să dai peste un ticălos, oprește-te și cercetează-l cu atenție.

— Așa, și dup-aia ce trebuie să fac?

— O să înțelegi tu singur ce-ai de făcut când va veni momentul.

— Haide, terminați odată! se zborși gardianul urâcios. Gata cu palavrele! Iar tu, mucosule, să nu te mai prind pe-aici dacă nu vrei să sfârșești și tu la zdup ca taică-tău!

Lui Cepelică îi stătea pe limbă să-i zică vreo două, dar își dădu seama că nu merita să intre la pușcărie înainte de a se apuca de treabă.

Își îmbrățișă tatăl și o luă din loc.

În aceeași zi își lăsă mama și frațiorii în grija unchiului Ceapă, un om tare de treabă și ceva mai norocos ca alții, de vreme ce prinsese un post de portar, și cu traista-n băț o porni unde văzu cu ochii.

Iar ochii și picioarele îl purtară pe primul drum ce i se deschise înainte și care avea să fie – cum veți vedea mai târziu – drumul cel bun. După vreo două ore de mers, ajunse la marginea unui sătuc care n-avea, după obicei, numele scris pe prima casă. Iar această primă casă, dacă e să fim drepți, nu era nici ea o casă ca toate casele, ci mai degrabă un fel de cușcă unde de-abia de-ar fi încăput un cățel, și acela mai bondoc.

La o ferestruică se ițea fața unui moșneguț cu barba roșcovană și privirea tristă, care părea foarte ocupat să-și plângă de milă.

CAPITOLUL 2

Cum și în ce fel își construiește căsuța Dovlecel

— Cum de ți-a dat prin cap, moșule, să te vâri în cutiuța asta? îl întrebă Cepelică. Tare-s curios să văd cum mai ieși afară.

— Bună ziua, tinere, îi dădu binețe moșneguțul. Te-aș primi cu mare drag înăuntru și te-aș pofți la o bere, dar, vezi tu, aici nu încap două persoane și, dacă mă gândesc bine, nici bere n-am.

— Nu vă deranjați, zise Cepelică, că oricum nu mi-e sete. Asta-i toată casa matală?

— Da, răspunse moșul, pe care-l chema Dovlecel. E cam mică, ce-i drept, dar câtă vreme nu bate vântul, merge.

Moș Dovlecel își terminase căsuța tocmai în ajun. Trebuie să știți că de mic copil nu visase decât să aibă o casă a lui, așa că în fiecare an punea deoparte câte o cărămidă.

Din păcate, bietul moș Dovlecel nu știa să socotească. Așa că îl ruga din când în când pe meșterul Stafidă, cizmarul, să-i numere cărămidzile.

— Păi stai să vedem, zicea meșterul Stafidă, scărpinându-se cu sula de cizmărie în creștetul capului, șase ori șapte fac patruzeci și doi... fără șapte... să tot fie șaptespe.

— Și-s de-ajuns să înalț o casă?

— Mira-m-aș.

— Atunci ce mă fac?

— Ce mă întrebi pe mine? Dacă nu-ți ajung de-o casă, fă-ți și tu o băncuță.

— Dar mie nu-mi trebuie o băncuță. Sunt bănci destule în parc, iar dacă sunt ocupate pot foarte bine să stau în picioare.

Meșterul Stafidă se mai scărpină o dată în cap, mai întâi după urechea dreaptă, apoi după cea stângă, după care intra la loc în prăvălie.

Văzând că tot n-are cărămizi destule, moș Dovlecel se hotărâse să muncească mai mult și să mănânce mai puțin, așa încât să poată strânge câte trei cărămizi pe an, iar în unii ani, chiar câte cinci.

Săracul de el ajunsese slab de-l sufla vântul, în schimb grămada de cărămizi creștea văzând cu ochii.

Lumea comenta:

— Ia uitați-vă la moș Dovlecel, zici că-și scoate cărămizile din burtă. Cum mai pune o cărămidă în grămadă, cum mai leapădă el un kilogram.

Când Dovlecel simți că a îmbătrânit și nu mai e în putere, îl chemă din nou pe meșterul Stafidă și-i zise așa:

— Fii bun și vino de-mi mai socotește o dată cărămizile.

Meșterul Stafidă luă sula ca să se scarpine în cap, se uită la grămada de cărămizi și hotărî:

— Șase ori șapte fac patruzeci și doi... dacă scădem nouă... să tot fie o sută optsprezece.

— O să-mi ajungă de casă?

— După mine, nu.

— Și atunci ce fac?

— Nu mă întreba pe mine! Fă-ți un coteț!

— Dar eu n-am găini.

— Atunci fă-i-l pisicii: pisicile sunt de folos pentru că prind șoareci.

— Așa e, numai că eu n-am pisică și, dacă mă gândesc bine, n-am nici șoareci.

— Nu știu ce să zic, pufni meșterul Stafidă, scărpinându-se cu furie în cap, o sută optsprezece sunt o sută optsprezece, n-am dreptate?

— Dacă zici mata, care știi aritmetică, așa o fi.

Și moș Dovlecel scoase un oftat, după care încă unul și, în cele din urmă, văzând că oftatul nu înmulțea cărămizile, hotărî să înceapă, cum, necum, construcția.

„Am să-mi fac o casă mică de tot, cugeta el în vreme ce-i dădea zor, că doar mie nu-mi trebuie un palat, că nici eu nu-s mare. Și, dacă nu-mi ajung cărămizile, o să înnădesc cu niște cartoane.“

Moș Dovlecel lucra încet de tot, de parcă i-ar fi fost frică să nu se termine cărămizile prea repede. Le apuca binișor și le punea una peste alta cu mare băgare de seamă, de parcă ar fi fost de sticlă. Unde mai pui că-și cunoștea fiecare cărămidă în parte!

— Uite, zicea el luând-o pe una și mângâind-o duios, asta e cărămida pe care am pus-o deoparte acum zece ani, la Crăciun. Am cumpărat-o din piață cu banii strânși pentru un cocoș. Lasă, c-oi mânca eu cocoș când o fi casa gata.

Și așa, moș Dovlecel ofta din străfundul sufletului și punea cu băgare de seamă cărămidă peste cărămidă. Cu toate astea, când se terminară toate cărămizile, lui îi mai rămăseseră o sumedenie de oftaturi, iar casa nu era mai mare decât o colivie de porumbei.

„De-aș fi un porumbel“, cugeta sărmanul Dovlecel, „aș sta în ea ca un pașă.“

În schimb, când dădu să intre, se lovi cu genunchiul de acoperiș și fu cât pe ce să dărâme toată șandramaua.

— Se vede treaba că îmbătrânesc și nu-mi mai sunt mințile acasă. Trebuie să am mai multă grijă.

Îngenunche în fața ușii și așa, târându-se pe coate și genunchi, intră icnind în căsuță. Dar de cum se pomeni înăuntru reîncepură necazurile: dacă se ridica, dărâma acoperișul; de lungit nu se putea lungi, deoarece casa era prea scurtă; nici de-a curmezișul nu putea sta, căci era și prea îngustă. Și cu picioarele ce să facă? Trebuia să-și bage cumva și picioarele înăuntru, altminteri, dacă ploua, i se udau.

— După câte văd, zise moș Dovlecel în cele din urmă, nu-mi rămâne decât să stau ghemuit.

Și chiar așa făcu. Își trase genunchii la gură și se puse pe oftat, dar și asta cu grijă, ca să nu dărâme pereții. Fața lui la fereastră părea chipul melancoliei pus în ramă și mai multe nu.

— Cum te simți? îl întrebă meșterul Stafidă, care de curiozitate ieșise în ușa prăvăliei.

— Mulțumesc, bine, răspunse politicos moș Dovlecel.

— Nu te strânge puțin la umeri?

— Nu mă strânge, că mi-am luat bine măsurile.

Meșterul Stafidă se scărpină în cap, ca de obicei, și mormăi numai el știa ce. În vremea asta, din toate părțile se adunase lumea ca la bălci să vadă căsuța lui moș Dovlecel. Apăru, firește, și o ceată de ștregari, iar cel mai mic dintre ei sări pe acoperiș și începu să cânte și să țopăie:

*La Dovlecel în chițimie
Dreapta stă-n bucătărie,
Stânga-i în sufragerie,
Genunchii-s în dormitor,
Capu-i iese în pridvor.*

— Vai de mine, măi copii, se ruga de ei moș Dovlecel, umblați binișor, că-mi dărâmați casa. Tare-i firavă!

Ca să-i îmbuneze scoase din buzunar o mână de migdale tăvălite prin zahăr verde și roșu, care cine știe de când zăceau acolo, și le oferi copiilor. Ei se buluciră cu chiote în jurul lui ca să-și împartă zaharicalele.

Din ziua aceea, de cum găsea vreun bănuț prin buzunar, moș Dovlecel cumpăra migdale zaharisite și le punea pe pervazul ferestrei pentru copii, cum pui firimituri pentru vrăbiuțe. Așa și-i făcu prieteni.

Uneori îi lăsa chiar să intre, pe rând, în căsuță, iar el rămânea afară și-i urmărea cu inima strânsă, de frică să nu dărâme ceva.

* * *